

Основно училище „Христо Ботев”

с. Дорково, общ. Ракитово, обл. Пазарджик

Утвърждавам:.....

Директор на ОУ „Христо Ботев”

/ Ангел Гивечев /

ПРОГРАМА

за превенция на ранното напускане на училище

Настоящата програма е приета на заседание
на ПС / Решение №5, Протокол №3/19.10.2020 г. / и
е утвърдена със Заповед №84/20.10.2020 г.
на директора на училището.

АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА

I. Основни проблеми, които съществуват в ОУ „Христо Ботев” и връзката им с различните етноси. Проблеми с родителите, които имат пряко влияние върху поведението на учениците и тяхното отношение към учебния процес.

1. Допускане на голям брой извинените отсъствия (по „здравословни” и/или „семейни” причини), без да са налице уважителни причини за това. Този факт буди основателно безпокойство и поставя въпроса за родителския контрол, понеже голяма част от отсъствията стават със знанието и подкрепата на родителите. В други случаи родителите отсъстват, тъй като работят в големите градове или в чужбина, а контролът се осъществява от близки (баба, дядо, по-голям брат или сестра.) и не е достатъчно ефективен.

2. Допускане на неизвинени отсъствия поради:

- посочени здравословни проблеми без да са представени необходимите медицински документи и съответно невъзможност да се докажат декларираните обстоятелства;
- закъснения за учебните часове;
- бягства от учебни часове.

3. Напускане на училище поради:

- отсъствия
- социални и семейни причини

Ето и някои от основните причини за прогресивното увеличаване броя на извинените отсъствия, за допускане на неизвинени отсъствия и за напускане на училище през последните учебни години:

- незаинтересованост към образованието, апатия и липса на мотивация;
- отрицателно отношение към учебния труд;
- бедността;
- затруднена адаптация на децата от ромски произход в началния етап на основното образование в случаите, когато не са посещавали детска градина;
- незадоволително усвояване на преподадения учебен материал, поради недостатъчно владение на български език;

В началото на учебната 2020/2021 г. в ОУ „Христо Ботев” с. Дорково бяха записани 168 ученици, които са с различен етнически произход - около 71% от учениците са от български, а 29 % са от ромски произход. Голяма част от учениците са от социално слаби семейства. Немалко родители са заети основно с осигуряване на прехраната. Грижата за образованието е на по-задно място. При подобни социално-икономически условия, училището се превръща в основен фактор за интелектуалното и културното образование и развитие на учениците.

Създаването на условия за редовното присъствие в училище и активната работа по време на учебните часове са важни за бъдещото на всеки ученик. Те са гаранция за неговия успех, залог за по-добра квалификация и по-големи възможности за реализация, условие за повишаване качеството на образованието. Важна роля в това отношение има училището, тъй като трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане или вече напуснал училище. Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическия екип за намаляване броя на отсъствията, броя на преждевременно напусналите училище, както и реинтегрирани ученици, следва да се основават на задълбочен анализ на причините, пораждащи тези явления, на оценка на ефикасността на съществуващите мерки и училищни политики, на разработването или актуализирането на училищните програми за решаване на тези проблеми.

Въпросите на отсъстващите и по-късно напускащите училище ученици са решими със съвместните усилия на всички държавни и обществени органи и чрез взаимодействие със семейството, което е водещ фактор за образованието и възпитанието на децата. Съществува необходимост от предприемане на мерки за реинтегриране и връщането в училище на отпаднали ученици в училищна възраст.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Намаляване броя на извинените и неизвинените отсъствия на учениците.
2. Разработване и изпълнение училищни програми за намаляване броя на учениците в риск от отпадане, които са в училищна възраст.
3. Своевременно и точното отразяване на отсъствията в училищната документация.
4. Намаляване броя на отпадащите ученици в училищна възраст и увеличаване на реинтегрираните отпаднали лица в училище.

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

Реализирането на програмата предвижда:

I. Извършване на задълбочен анализ на проблемите.

Причините за допуснатите отсъствия и отпадане от училище са многообразни. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всеки ученик, застрашен от отпадане или вече отпаднал от училище. Необходимо е своевременно идентифициране на причините за изоставане в усвояването на учебния материал и застрашеност от отпадане, за които често се използва понятието “ранен учебен неуспех”.

II. Изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на ученици в задължителна училищна възраст.

Механизмът се прилага по отношение на учениците, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище или са напуснали преждевременно образователната система. Механизмът включва:

1. създаване и дейност на екипи за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната система на ученици в задължителна училищна възраст (екипи за обхват);
2. взаимодействие на институциите по прилагането на комплекс от мерки за обхващане и включване в образователната система и предотвратяване на ранно отпадане на децата в риск;
3. прилагане на процедурата за отпускане на семейни и други помощи в натура спрямо индивидуалните потребности на учениците, както и подобряване на координацията при налагане на санкции спрямо родителите, настойниците/попечителите или лицата, които полагат грижи за детето, при неизпълнение на задълженията им по Закона за закрила на детето и Закона за предучилищното и училищното образование;

4. организиране на регулярен обмен на информация между ангажираните институции и координиране на техните съвместни действия за налагане на съответни санкции по реда на Закона за закрила на детето и на Закона за предучилищното и училищното образование на родители, чиито деца в задължителна училищна възраст не посещават училище;
5. взаимодействие на институциите за проследяване при пътуване и миграция на упражняването на правото на децата на задължително образование;
6. обмен на информация и контрол по издадените здравни бележки за извиняване на отсъствия по уважителни причини на учениците;
7. други дейности за обхващане и включване в образователната система и за предотвратяване на ранно отпадане на учениците, които предполагат взаимодействие на институциите.

III. Реализиране на конкретни дейности от членовете на Екипа за обхват, действащ на територията на с. Дорково:

1. предприемат на мерки за обхващането в образователната система на идентифицираните чрез ИСРМ ученици в задължителна училищна възраст;
2. предлагат мерки за реинтеграцията в образователната система на идентифицираните чрез ИСРМ ученици, отпаднали от училище;
3. предлагат мерки по превенция на включването в образователната система и идентифицирани в ИСРМ учениците в риск от отпадане;
4. определят комплекс от мерки по отношение на всяко дете, което е идентифицирано като необхванато, отпаднало или застрашено от отпадане от образователната система, и взаимодействат с компетентните институции за прилагане на интегриран подход;

5. планират посещения в домовете на учениците, които подлежат на задължително училищно образование и са отпаднали или са в риск от отпадане; провеждат разговори с родителите, настойниците/попечителите или с лицата, които полагат грижи за учениците, с цел записването им в училище или преодоляването на риска от отпадане;
6. осъществяват пряко взаимодействие с родителите, настойниците/попечителите или с лицата, които полагат грижи за детето, за обхващане и включване на учениците в образователната система;
7. привличат и работят с медиатори и местни общности;
8. предлагат мерки за обща и допълнителна подкрепа на децата в съответствие с държавния образователен стандарт за приобщаващо образование;
9. изготвят предложения до компетентните институции за предприемане на допълнителни мерки с оглед на прилагане на комплексен подход, включващ и налагането на наказания от компетентните органи за неспазването на задълженията на родителите, настойниците/попечителите или лицата, които полагат грижи за детето, по Закона за закрила на детето и по Закона за предучилищното и училищното образование, както и предоставянето на помощи в натура по реда на Закона за семейни помощи;
10. регулярно предоставят информация чрез ИСРМ на кмета на община Ракитово за установени нарушения на задълженията на родителите, настойниците/попечителите или лицата, които полагат грижи за детето, с цел налагане на наказания по реда на чл. 347 от Закона за предучилищното и училищното образование;
11. проследяват чрез ИСРМ изпълнението на предложените мерки и ефекта им за връщането, включването и преодоляването на риска от отпадане за учениците в задължителна училищна възраст.

IV. Реализиране на конкретни дейности от директора на ОУ «Христо Ботев» с. Дорково:

1. възлага на педагогически специалисти и на друг персонал от училището включването в екипа за обхват и осигурява участието на включените лица;
2. съдейства технически, административно и организационно на екипа за обхват;
3. при установена нужда чрез ИСРМ прави писмено предложение по образец до съответните дирекции „Социално подпомагане“ за предоставяне на помощ в натура за ученик, като предлага вида на помощта съобразно идентифицираните потребности на ученика;
4. ежемесечно, до 5-то число подава чрез ИСРМ информация за предходния месец за неосигурено задължително присъствие на учениците за повече от 5 учебни часа, по неуважителни причини, с цел налагане на наказания на родителите по реда на чл. 347 от Закона за предучилищното и училищното образование;
5. организира и контролира изпълнението на дейностите от Механизма на ниво училище и предоставя съответната информация към ИСРМ;
6. създава организация за превенция от отпадане чрез анализ на средата във и извън училище и въвежда получената информация в ИСРМ в съответствие с указания на министъра на образованието и науката;
7. участва активно в обмена на информация между институциите чрез ИСРМ за установяване и актуализиране на статуса на всеки ученик.

V. Осъществяване на конкретни дейности от педагогическите специалисти и ръководството на ОУ «Христо Ботев»:

1. Създават условия и организация за преодоляване на изоставането и пропуските чрез прилагане на индивидуален подход, чрез използване на самостоятелна и групова работа по „наваксващи програми“, предоставящи възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал за застрашените от отпадане ученици, внимателно отношение към тях.

2. Включват в извънкласни и извънучилищни дейности учениците в съответствие с интересите и възможностите им. Чрез тези дейности се развиват силните страни на личността и се постига по-добра интеграция в образованието.
3. Работят за повишаване на качеството на учебно-възпитателния процес, гарантиращо прагматична ориентация към овладяване на подходящи професии, чрез които застрашените от отпадане да могат успешно да се интегрират в обществото и изискванията на пазара на труда.
4. Планират, организират и провеждат различни форми за квалификация на педагогическата общност в училище, чрез които да се развият компетенциите на учителите да работят успешно в мултиетническа среда, да подкрепят деца, застрашени от отпадане от училище, и техните родители и т. н.
5. Осъществяват ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от отпадане или вече отпадналите деца.
6. Осъществяват партньорство между училището и всички заинтересовани страни на местно ниво за превенция на отпадането и ограничаване броя на вече отпадналите от образователната система.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Намаляване относителния дял на извинените и неизвинените отсъствия на учениците от ОУ «Христо Ботев».
2. Намаляване относителния дял на учениците, напуснали ОУ «Христо Ботев».

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА УЧЕБНАТА 2020 - 2021 ГОДИНА

I. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА НА УЧИЛИЩНО НИВО

1. Анализ на причините за отсъствия на учениците, преждевременното им напускане на училище и възможностите за реинтегрирането им на училищно ниво.

Отг.: Класните ръководители, Членовете на екипа за обхват

Срок: през учебната година

2. Контрол на редовното и точното отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация.

Отг.: Директор

Срок: през учебната година

3. Изготвяне на:

- портфолио на ученика;
- оценка на риска от отпадане;
- регистър на застрашените от отпадане ученици.

Отг.: Класните ръководители, Членовете на екипа за обхват

Срок: през учебната година

5. Определяне на учители със социална роля, които да осъществяват диалог с ученика, да подпомагат социализацията му, да разговарят за проблемите му и възможностите за преодоляването им, работейки съвместно с класния ръководител и с всички учители.

Отг.: Директор

Срок: през учебната година

6. Преосмисляне и ефективно планиране на работата с родителите на деца в риск от отпадане и с ниски образователни резултати.

Отг.: Класните ръководители

Срок: през учебната година

7. Превръщане на училището в място, в което всяко дете има възможност за изява и участие, както в извънкласни дейности, така и в самоуправлението на училището.

Отг.: Директор, Класните ръководители, Ръководителите на ИКД

Срок: през учебната година